BAKI DÖVLƏT UNİVERSİTETİ

2022-ci ildə Psixologiya kafedrasında elmi plan üzrə yerinə yetirilmiş elmi-tədqiqat işlərinin nəticələrinin

HESABATI

Mövzunun adı:	**Şəxsiyyətin inkişafının və formalaşma tədqiqi məsələləri**
Mövzu rəhbərinin soyadı, adı və atasının adı:	**Səxavət Əliyeva**
Mövzunun icra müddəti (başlama və bitmə tarixi):	**01 yanvar 2022-ci il - 31 dekabr 2022-ci il**

B a k ı - 2022

Mövzu üzrə icraçılar haqqında məlumat (icraçılar, birinci mövzu rəhbər yazılmaqla):

S/S	Soyadı, adı, atasının adı	Təvəllüdü	Vəzifəsi	Ştat vahidi	Elmi adı və elmi dərəcəsi dərəcəsi	Ştat vahidləri üçün ikinci iş yeri, yarımştatlar üçün əsas iş yeri
1.	Əliyeva Səxavət Nəsrəddin qızı	21.12.1972	Kafedra müdiri	0,5	Dosent, p.ü.f.d	BDU, Psixologiya kafedrası, dosent
2.	Qədirova Rəna Həmid qızı	26.08.1953	Professor	1	Professor, p.e.d	BDU, Psixologiya kafedrası, professor
3.	Şəfiyeva Elnarə İbrahim qızı	23.05.1962	Professor	1	Professor, p.e.d	BDU, Psixologiya kafedrası, professor
4.	Vəliyev Mirələm Vəli oğlu	25.10.1947	Dosent	1	Dosent, p.ü.f.d.	BDU, Psixologiya kafedrası, dosent
5.	Babayeva Təranə Tofiq qızı	10.07.1963	Dosent	1	Dosent, p.ü.f.d.	BDU, Psixologiya kafedrası, dosent
6.	Bayramov İmdad Mustafa oğlu	06.05.1963	Dosent	1	Dosent, p.ü.f.d.	BDU, Psixologiya kafedrası, dosent
7.	Səməndərova Aydan Firudin qızı	18.10.1977	Dosent	1	Dosent, p.ü.f.d.	BDU, Psixologiya kafedrası, dosent
8.	Allahyarova Sevinc Ağavəli qızı	30.09.1968	Dosent	1	Dosent, ped.ü.f.d.	BDU, Psixologiya kafedrası, dosent
9.	Quliyeva Sevinc Yəhya qızı	29.04.1969	Dosent	1	Dosent, p.ü.f.d.	BDU, Psixologiya kafedrası, dosent
10.	Mustafayev Azər Məhəmməd oğlu	19.05.1960	Dosent	1	Dosent, p.ü.f.d.	BDU, Psixologiya kafedrası, dosent
11.	Vəliyeva Yamən Əziz qızı	15.01.1969	Dosent	1	Dosent,	BDU, Psixologiya

					p.ü.f.d.	kafedrası, dosent
12.	Kazımova Kamilə Qinyaz qızı	30.03.1968	Baş müəllim	1	Baş müəllim, p.ü.f.d.	BDU, Psixologiya kafedrası, baş müəllim
13.	Mirzəyeva Aida Kazım qızı	31.04.1975	Baş müəllim	0,5	Baş müəllim, p.ü.f.d.	BDU, Psixologiya kafedrası, baş müəllim
14.	Vəliyeva Validə İbad qızı	26.05.1971	Müəllim	0,5	Müəllim, p.ü.f.d.	BDU, Psixologiya kafedrası, müəllim
15.	Nəsirova Nigar Ruslan qızı	16.09.1986	Müəllim	1	Müəllim, p.ü.f.d.	BDU, Psixologiya kafedrası, müəllim
16.	Mustafayeva Mariam Abdurəhmanovna	14.03.1966	Müəllim	1	Müəllim	BDU, Psixologiya kafedrası, müəllim
17.	Sadıqov Elşən Misirxan oğlu	19.06.1966	Müəllim	0,5	Müəllim	BDU, Psixologiya kafedrası, müəllim
18.	Şahinzadə Günel Oqtay qızı (analıq məzuniyyəti)	17.10.1995	Müəllim	0,5	Müəllim	BDU, Psixologiya kafedrası, müəllim
19.	İgidova Emiliya Şahruddin qızı	06.05.1981	Müəllim	0,5	Müəllim	BDU, Psixologiya kafedrası, müəllim
20.	Hacıyeva İlahə Dilxoş qızı	25.02.1992	Müəllim	1	Müəllim	BDU, Psixologiya kafedrası, müəllim

1.	**Mövzu və mövzu üzrə cari ildə yerinə yetirilmiş elmi işlər** *Plan üzrə hər bir mövzunun, hər bir elmi tədqiqat işinin aktuallığı,məqsədi və alınmış elmi nəticələr ayrılıqda göstərilməli, ad soyad tam yazılmalıdır.*
	Mövzunun adı: Şəxsiyyətin inkişafının və formalaşmasının tədqiqi məsələləri **Mövzunun aktuallığı və məqsədi:** Müasir dünyada insan həyatının dinamik şəkildə dəyişən reallıqları, cəmiyyətdə baş verən dərin dəyişikliklər şəxsiyyətin inkişafının psixoloji mexanizmlərinin və qanunauyğunluqlarının öyrənilməsini, onun praktik tərəfindən tədqiqini son dərəcə aktual edir. Mövzu daxilində şəxsiyyətin inkişafı və formalaşması problemi bir neçə yeni

yanaşmalara yol açan istiqamətlərdə tədqiq edilir. İdentikliyin təşəkkülü və narrativlərin quruluşu, peşəseçmə və özünütəyinetmənin formalaşması, şəxsiyyətin psixisağlamlığı və təlim-tədris prosesində idrak fəaliyyətinin şəxsiyyətin formalaşmasında rolu kimi məsələlər tədqiqatçıların diqqət mərkəzindədir. Tədqiqatın qarşısında duran məqsəd:cəmiyyətimizin sürətlə inkişaf etdiyi dövrdəşəxsiyyətin inkişafını və formalaşmasını şərtləndirən psixoloji mexanizmlərini və xüsusiyyətlərini müəyyənləşdirmək, təklif və tövsiyələr hazırlamaqdir.

Elmi tədqiqat işi 1. Tələbə qruplarında gender münasibətlərinin psixoloji xüsusiyyətləri
Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: Dosent Səxavət Əliyeva, müəllim İlahə Hacıyeva
Aktuallığı: Gender münasibətləri müasir dövrümüzdə öz aktuallığı ilə ilə seçilən psixoloji məsələlərdəndir. Gender münasibətlərinin əsası ilk olaraq ailədə qoyulur. Bildiyimiz kimi ailə ilkin sosial mühitdir. Bu səbəbdən gender münasibətlərinin formalaşmasında ailənin rolu vacibdir. Gender münasibətləri uşaqların oyuncaq, geyim növlərindən tutmuş istiqamətləndiyi əlavə məşğələlərdə, evdə və məişətdə əmək bölgüsündə, hətta yeniyetməlik dövründən etibarən peşə seçimi məsələsində də özünü göstərir. Təsadüfi deyildir ki, aparılmış sorğulara əsasən peşə seçimi məsələsində qadınlara o qədər də sərbəstliyin verilmədiyi ortaya çıxmışdır. Bu məsələ rayonlarda daha qabarıq şəkildə özünü göstərir. Bu əsasdan qeyd edə bilərik ki, müasir dövrdə Psixologiya elmində Gender münasibətlərinin təzahür xüsusiyyətləri olduqca zəruri məsələdir.

Gender münasibətləri fərdin sosial inkişafına birbaşa təir göstərən amildir. Bu baxımdan onun təzahür xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi məsələsi fərdin sosial yaşantısını müəyyən formada istiqamətləndirir.

Məqsədi: Müxtəlif yaş dövrlərində gender münasibətlərinin təzahür xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi.
Alınmış nəticələr: Tədqiqatdan əldə edilmiş ümumi nəticələrə əsasən müxtəlif yaş dövrlərində gender münasibətlərinin təzahür xüsusiyyətləri də fərqlidir. Bu proses sosial mühitdə daha çox özünü göstərir. Ümumiyyətlə məsələyə daha dərindən nəzər saldığımız zaman görə bilərik ki, gender münasibətlərindəki bu fərqlər sosial normaların təsiri altında formalaşır.

Elmi tədqiqat işi 2. Şəxsiyyətin və identikliyin inkişafının narativ əsaslarının təhlili
Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: Professor Rəna Qədirova, Dosent Təranə Babayeva, Baş müəllim psixologiya üzrə fəlsəfə doktoru Aida Mirzəyeva
II mərhələ:İdentikliyin təşəkkülündə istifadə olunan əsas narativlərin tədqiqi

Aktuallığı: Müxtəlif xalqlar, millətlər və dinlərə tolerant münasibət azərbaycanlıların milli mentalitetinə xas olan xüsusiyyətlərdəndir. Müasir şərayitdə cəmiyyətdə gedən özünüdərk prosesi, multikultural cəmiyyətə xas olan mədəni narrativlərinin quruluşunun araşdırmasını və onlardan istifadə yollarının gostərilməsini zəruri edir.

Məqsədi :Mədəni identikliyin təşəkkülündə istifadə olunan əsas narativlərin quruluşunun araşdırılması.

Alınmış nəticələr:1.Müasir gənclərin mədəni identikliyininvə bu sahədə mədəniyyətlər arası əlaqələrin yaranması məsələlərə münasibətləırin öyrənilməsi məqsədilə xüsusi sorgu hazırlanıb.

2.2022-ci ilin mart-aprel aylarında sorgu keşirilib və nətiçələrin məlumat bazası yaradılıb (SPSS proqramı).

Elmi tədqiqat işi 3. Müasir dövrdə məktəbli mühitində bullinqə məruz qalanların şəxsiyyətini və psixoloji sağlamlığının tədqiqi

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: Professor Elnarə Şəfiyeva, Dosent Sevinc Allahyarova, Dosent Aydan Səməndərova, Müəllim Emiliya İgidova

II mərhələ: Bullinq iştirakçılarının şəxsiyyətinin psixoloji xüsusiyyətlərinin müqayisəli tədqiqi

Aktuallığı: Son zamanlar dünyanın bütün ölkələrində təhsil müəssisələrində müşahidə olunan ən qabarıq problemlərdən biri də bullinqdir. Məktəb mühitində demək olar ki, hər bir şagird digər şagirdlərlə qarşılıqlı təsir prosesində ən azı bir dəfə bullinqin müxtəlif formaları ilə - məsxərə, qısnama, hədə-qorxu, birgə fəaliyyətdən təcrid etmə və s.- qarşılaşır. Özü də bir sıra hallarda bullinqə məruz qalan əksər şagirdlər bu haqda susmağa üstünlük verir, məktəb rəhbərliyi isə məktəbin imicini düşünərək daxildə baş verən bullinq situasiyalarını ictimailəşdirmir, bəzən isə görməzdən gəlir. Lakin yaşanılmış bullinq şagirdlərdə fəsadsız ötüşüb keçmir. İstər fiziki, istərsə də psixoloji baxımdan onlara ciddi travma vurur. Belə ki, məktəb bullinqinə məruz qalmış yeniyetmələr tez-tez baş ağrısından, yuxu pozuntusundan, mədə-bağırsaq ağrılarından, qorxulardan, pis əhvaldan, depressiya və həyəcanın müxtəlif əlamətlərindən əziyyət çəkirlər. Bullinq qurbanlarında bullinqə məruz qalmayanlarla müqayisədə depressiya səviyyəsi daha yüksək olur, suisidal fikir və cəhdlər müşahidə edilir.

Bullinqin şagirdlərin fiziki və psixi sağlamlığına ciddi ziyan vurması, hətta bəzi hallarda intihara səbəb olması bu problemin tədqiqini, bullinq iştirakçılarını səciyyələndirən psixoloji xüsusiyyətlərin ətraflı öyrənilməsini, eləcə də bu istiqamətdə səmərəli psixoloji tövsiyələrin hazırlanmasını aktual edir.

Məqsədi : Bullinqiştirakçılarının şəxsiyyətinin müqayisəli təhlili əsasında bullinqin onların şəxsiyyətinə və psixoloji sağlamlığına göstərdiyi neqativ təsirin tədqiqi

Alınmış nəticələr: Tədqiqatın bu mərhələsində məktəb bullinqinin strukturu öyrənilmiş, bu prosesin iştirakcılarını xarakterizə edən psixoloji xususiyyətlər ətraflı tədqiq edilmiş, məktəb bullinqinin profilaktikası üçün psixoloji tövsiyələr işlənil hazırlanmışdır

Elmi tədqiqat işi 4. Tələbə gənclərin peşə seçimi və təhsil motivasiyası

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: Dosent Mirələm Vəliyev, Dosent Azər Mustafayev, Dosent İmdad Bayramov

II mərhələ:

Aktuallığı: Müasir dövrdə tələbə gənclərin təhsil səviyyəsinin yüksəldilməsi, peşə və təhsil motivasiyasının qarşılıqlı təzahürünün nəzərə alınması və öyrənilməsi aktualdır.

Məqsədi : Tələbə gənclərdə peşə və təhsil motivasiyasının qarşılıqlı əlaqəsinin təzahür xüsusiyyətlərini öyrənmək

Alınmış nəticələr: Müvafiq elmi nəticələr məqalə və tezisdə əks olunmuşdur.

Elmi tədqiqat işi 5. Qadın məhkumların şəxsiyyətinin psixoloji xüsusiyyətləri

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: Dosent Yamən Vəliyeva

II mərhələ: Müxtəlif növ cinayət törətmiş məhkumların psixoloji xüsusiyyətləri

Aktuallığı: Qadın məhkumların şəxsiyyətinin tədqiq olunması, onun dəyərlər sisteminin və şəxsiyyətini səciyyələndirən fərdi psixoloji xüsusiyyətlərin öyrənilməsi müasir penitensiar psixologiyada öz aktuallığı ilə seçilən problemlərdəndir.

Qadınların cinayi davranışları bütün cəmiyyətə mənfi təsir göstərir, ona görə ki, bu cinayət onun əsas özəyi olan ailədə və mənəvi-psixoloji atmosferdə özünü biruzə verir. Hal-hazırda qadınların kriminal davranışının strukturunda törədilmiş ağır və xüsusilə ağır cinayətlərin sayının artması, cinayətkarların yaşının azalması kimi neqativ tendensiyalarla müşahidə olunur. Ümumiyyətlə, cinayətkarlığın strukturada qadınların nisbəti kişilərlə müqayisədə azdır. Bunun isə əsas səbəbi onların cəmiyyətdəki sosial rolları ilə izah edilir. Statistik məlumatlara görə 30-50 yaş arası qadınlar hüquq pozuntularına daha çox meyllidilər. Bununla belə məhkum qadınların orta yaş həddi kişilərdən yüksəkdir. Qadınlar da kişilər kimi eyni cinayətlərə görə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunurlar. Eyni zamanda qadın cinayətkarların davranışında, emosional aləmində baş verən dəyişikliklər islah-əmək müəssisəsində nəzərə alınmır. Halbuki məhkumu islah etmək, onun kriminal davranışını determinə etmiş psixi keyfıyyətləri dəyişmək, onun sərvət dəyərlərində dəyişiklik yaratmaq, yenidən qurmaq, buna qədər pozulmuş sosial dəyərləri onun vicdanı sahasinə daxil etmək deməkdir. Məhz bunun üçün ilk növbədə hər bir qadın cinayətkarın şəxsi xüsiyyətlərinin psixodiaqnostikasını, onların ümumi və hüquqi sosializasiyasındakı konkret qüsurları, həm də psixi özünütənzimetmədəki qüsurları müəyyənləşdirmək tələb olunur.

Məqsədi: Tamahkar və Zorakı tip qadın məhkumların şəxsiyyətinin psixoloji xüsusiyyətlərinin tədqiqi

Alınmış nəticələr: Qadın məhkumların şəxsiyyətinin psixoloji xüsusiyyətlərinin, xarakterik cəhətlərinin, tipologiyasının, qadın cinayətkarların şəxsiyyətinin mühut və s. amillərin təsiri nəticəsində formalaşması əldə olunmuşdur.

Ümumilikdə qadın cinayətkarlığının inkişafı və son illərdə təsvir olunmuş cinayət əmƏlləri üzrə fərqli cinayətlərin baş verməsi cəmiyyəti narahat edən problemlərdən biri kimi qəbul olunur. Qadınların cinayi davranışı sosial reallığın obyektiv və subyektiv amillərinin qarşılıqlı təsirləri ilə müəyyən edilir, onların arasında aparıcı rol ictimai nizam faktoru ilə müəyyən olunur. Müasir dövrümüzdə qadın cinayətləri cəmiyyətdə baş verən tarixi, iqtisadi, hüquqi, demoqrafik və digər dəyişikliklərdən birbaşa asılı olan

sosial cəhətdən xarakterik xüsusiyyətlərə malikdir. Bu dəyişikliklər qadınların həyatının mikro-sosial atmosferində də aydın şəkildə əks olunur. Mikroiqtisadi mühitin mənfi təsiri qadınların həyatında müxtəlif tip cinayətlərin baş verməsinə səbəb olur ki,bu da həmçinin yaş, əmək fəaliyyəti, maliyyə vəziyyəti, ailə münasibətləri və s. kimi müəyyən sosial-demoqrafik amillərlə müəyyən olunur .

Qadın məhkumların şəxsiyyətinin tədqiqi zamanı əsas əlamətlər olaraq qapalılıq, tənqidə və şübhələnməyə meyillik, eyni zamanda ətrafdakı hadisələrə soyuq münasibət kimi xüsusiyyətlə müşahidə olunmuşdur. Eyni zamanda bəzi məhkumlarda liderliyə, avtorirtetə meyillik, aqressivliyə dözümsüzlük və öz məqsədinə inadla cəhd etmə də vardır.

Aparılmış tədqiqatda həmçinin nəticə olaraq ehtiyatsızlıqdan cinayət törətmiş, qəsdən adam öldürən tip qadın məhkumlardan fərqli olaraq tamahkar tip qadın məhkumlarda dəyərindən asılı olmayaraq əldə etdikləri obyektləri özündə saxlama istəyi, zamandan düzgün istifadə bacarığı, kommunikativ sferada daha aktivlik, ünsiyyətə tez girə bilmə bacarığı müşahidə edilmişdir.

Elmi tədqiqat işi 6. Təlimdə şəxsiyyətin inkişafına idrak fəaliyyətinin təsirinin tədqiqi

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: Dosent Sevinc Quliyeva, Psixologiya üzrə fəlsəfə doktoru Validə Vəliyeva, Psixologiya üzrə fəlsəfə doktoru Nigar Nəsirova

II mərhələ: Təlimdə şəxsiyyətin inkişafına idrak fəaliyyətinin təsirinin tədqiqi yolları

Aktuallığı: İdrak proseslərin formalaşdırılması gənc nəslin tərbiyəsində mühüm rol oynayır. Məhz buna görə aparılan tədqiqatların böyük hissəsi pedaqoji psixologiya, təlim psixologiyası ilə bağlıdır. Tədris işində tələbələrin qarşısında məhz nəyi və necə yaddasaxlayaraq fikir mübadiləsi aparmaq vəzifəsinin qoyulması zəruridir.Yaddasaxlamaya təhrik edən motivlər ixtiyari yaddasaxlamada böyük rol oynayır. Çatdırılan informasiya tələbələr tərəfindən anlaşıla və öyrənilə bilər, lakin onlar üçün davamlı əhəmiyyət daşımadıqda tezliklə də unudula bilər.

Məqsədi:Tələbə şəxsiyyətinin inkişafınında təlimin rolunu müəyyənləşdirmək, idrak fəaliyyətini təlimə təsirini öyrənmək

Alınmış nəticələr: Tədqiqatın bu mərhələsində təlim fəaliyyətinin strukturu öyrənilmiş, fəaliyyətin iştirakcılarının psixoloji xususiyyətlər ətraflı tədqiq edilmiş,idrak fəallığının artırılması üçün psixoloji tövsiyələr işlənib hazırlanmışdır.

Elmi tədqiqat işi 7. Fərdi-psixoloji xüsusiyyətlərin tələbələrdə depressiyanın yaranmasında rolu və aradan qaldırılmasında artterapiya və pozitiv psixoterapiya metodlarından istifadə edilməsi

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş: Baş müəllim Kamilə Kazımova

II mərhələ:

Aktuallığı: Müasir dövrümüzdə depressiyanın gəncləşməsi tendensiyası özünü göstərir. Tələbələrdə depressiyanın

yaranmasında isə fərdi-psixoloji xüsusiyyətlərin, o cümlədən, temperamentin də çox böyük təsiri vardır. Belə ki, melanxolik temperament tipinə malik olan tələbələrin daha çox depressiyaya məruz qalması, sanqvinik temperament tipinə malik olan tələbələrin depressiyaya az meyilli olması faktı və s. bu məsələnin nə qədər aktual olmasında özünü göstərir. Biz temperament tiplərini araşdırmaqla tələbələrin depressiyaya düşməsinin qarşısının alınmasının yol və vasitələrini tapmış olarıq ki, u da tələbələrimizin sağlam ruhda olmasına, onların sağlam şəxsiyyətlər kimi formalaşmasına, inkişafına və xalqımıza daha çox fayda verəcək gənclər yetişdirilməsinə nail olarıq.

Məqsədi: Məqsəd tələbələrdə depressiyanın yaranmasında fərdi psixoloji xüsusiyyətlərin rolunu araşdırmaqdır.

Alınmış nəticələr: Tələbələrdə fərdi psixoloji xüsusiyyətlərin depressiyanın yaranmasına təsirinin eksperimental psixoloji tədqiqi göstərdi ki, temperament tiplərinin də depressiyanın yaranmasında böyük rolu vardır. Temperament tiplərinin sinir sisteminin tipləri ilə əlaqəli olması bu məsələnin bariz nümunəsidir. Məsələn, zəif sinir sisteminə malik olan tip (melanxolik) daha çox depressiyaya meyillidir.. Öz psixoloji dünyasına qərq olan özüylə hissləriylə, fikirləri ilə məşğul olan introvertlər ünsiyyətdən qaçır , özünə qapanır ki, bu da sonda depressiyanın yaranmasına səbəb ola bilir. Lakin fleqmatik temperament tipi sinir sisteminin tipinə görə(qüvvətli- müvzinətli) depressiyaya as düşür. Bu kimi göztəricilərə əsasən qeyd edə bilərik ki,temperament tipləri(Hippokrat) və depressiya arasında müəyyən bir asılılıq vardır.

Elmi tədqiqat işi 8. Şüurun yüksək səviyyələrinin inkişafı inteqrasiya olunmuş şəxsiyyətin formalaşmasının amili kimi

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş: Müəllim Mariam Mustafayeva

II mərhələ: Şəxsiyətin modelinin inteqrativ xüsusiyyətlərinin inkişafı prosesinin Robert Diltsin məntiq səviyyələri modelinin nümunəsində araşdırılması

Aktuallığı: İnsan psixikasını dərk etməyin mürəkkəbliyi onun birbaşa öyrənilməsinin əlçatmaz olmasından ibarətdir. Bu mürəkkəblik insan psixologiyasına inteqrativ yanaşmaya uyğun psixi fəaliyyətin struktur modellərinin işlənib hazırlanmasını zəruri etmişdir. Sistemli-struktur (inteqrativ) yanaşma mövcud nəzəriyyənin predmetinə onun bütün keyfiyyətlərinin vəhdətində tədqiq olunmasına imkan verən müasir ümumelmi metoddur. Bu yanaşma fəlsəfi metodologiya ilə ayrı-ayrı konkret elmlərin spesifik metodları arasında halqa kimi çıxış edir. Onun aləti modelləşdirmə metodudur (Afanasyev, 1980). V.N.Panferov struktur modelin əsas funksiyasını vurğulayaraq yazmışdır ki: “Struktur model psixikanın ideal mahiyyətini onun maddi təzahürləri ilə əlaqələndirərək və qnoseoloji funksiyanı yerinə yetirərək insanın psixi potensialının bütöv şəkildə yenidən qurulması problemini həll edir”.

Məqsədi: R.Diltsin məntiqi səviyyələr modeli nümunəsində modelləşdirmə metodunu şəxsiyyət psixologiyasında sistemli-struktur

	yanaşmanın əsas vasitəsi kimi təhlil etmək. **Alınmış nəticələr:** antik dövrdən bu günə qədər insan varlığının çoxölçülü, inteqrativ modelinin qurulması vəzifəsinin həyata keçirilməsi tədqiq edilmişdir. İnsan varlığının modelləşdirilməsinin Kabbala, qədim Çin, Hindistan və digər fəlsəfi məktəblərdən V.N.Panferov və R.Diltsin müasir inteqrativ modellərinə qədər təkamülü nəzərdən keçirilmişdir. Şəxsiyyət psixologiyasında Sistemli-struktur yanaşmanın əsas vasitəsi kimi modelləşdirmə metodunun təhlili verilmişdir. Müəyyən edilmişdir ki, şəxsiyyət strukturunun qurulması kontekstində onun ən qiymətli keyfiyyəti inteqrativlikdir. **Elmi tədqiqat işi 9.** Azərbaycan ədəbiyyatında milli-etnik xarakter və psixologizm **Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş:**Müəllim Elşən Sadıqov **II mərhələ:** Azərbaycan ədəbiyyatınıda öz əksini tapmış psixoloji ideyaların təhlil edilməsi **Aktuallığı:** Tarixi inkişafın müxtəlif dövrlərində mövcud olmuş yazılı abididələrdə, görkəmli mütəfəkkirlərimizin əsərlərində, mənəvi-əxlaqi dəyərlərinə geniş yer verilmiş və bunun nəticəsində gənclərdə mənəvi-əxlaqi, təlim tərbiyə işi üçün böyük əhəmiyyət kəsb etmişdir. **Məqsədi:** Bədii ədəbiyyatda əks olunmuş etnik-psixoloji problemlərin və etnik xarakterin xüsusiyyətlərinin müəyyənləşdirilməsi **Alınmış nəticələr:** Tədqiqat işi Azərbaycan ədəbiyyatında Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev, Cəlil Məmmədquluzadə, Mirzə Fətəli Axundov və s. əsərlərində müxtəlif etnik-psixoloji problemlər diqqətə çatdırılmış, bədii personajlar vasitəsilə milli-etnik psixoloji problemlər araşdırılmışdır. Bundan əlavə bu gün də aktuallığını itirməyən müxtəlif şəxsiyyət tipləri bir çox bədii ədəbiyyat nümunələrində təsvir olunmuşdur.
2	**Hesabat dövründə alınmış ən mühüm elmi nəticələr** *Ən mühüm nəticələr səlis və konkret yazılmalıdır*
	1. **Tədqiqatın mövzusu:** Pandemiyanın Azərbaycanda əhalinin emosional vəziyyətinə təsirinin psixoloji səciyyəsi **Alınmış elmi nəticə haqqında qısa məlumat** Pandemiya zamanı Azərbaycanda əhalinin emosional vəziyyətinin, Covid-19 virusunun yayılmasının ölkə əhalisinə psixoloji təsirinin araşdırılmasına həsr olunmuş tədqiqatda 600 respondent iştirak etmiş və anketlər SPSS-20 proqramı vasitəsilə təhlil olunmuşdur. 21 əlamət vasitəsilə ifadə olunmuş “emosional vəziyyət” dəyişəni ilə yaş, cins, kiminlə yaşamaq, məşğulluq, risk qrupuna aidlik və koronavirusun təhlükəlilik dərəcəsi dəyişənləri arasında əlaqənin yoxlanılması göstərdi ki, narahatlıqla yaş qrupları arasında ciddi əlaqə var. Tənha olan respondentlərdə emosional durum, yəni, narahatlıq, təşviş və s. daha yüksək səviyyədədir, lakin nuklear ailələrdə, valideyn və uşaqlarla yanaşı nənə-babaların da olduğu böyük ailələrdə emosional vəziyyətinin səviyyəsi daha aşağıdır. Risk qrupuna aidlik nə qədər yüksəkdirsə, emosional vəziyyətdə

narahatlıq da bir o qədər yüksəkdir. Eyni zamanda emosional vəziyyətdə daha çox narahat olmaqla təhlükəsizlik tədbirləri və özünə təcrid prinsipinə riayət arasında ciddi və birbaşa əlaqə mövcuddur. Respondentlərin “özü, ailəsi və ya tanıdığı şəxslər arasında Covid19-a yoluxan, dünyasını dəyişən və ya sağalan şəxslər” olan respondentlərdə pozitiv emosiyalar zəif oldu. Nəticələrin təhlili göstərdi ki, həyatın müxtəlif sahələrindən razılıq ilə təhsil səviyyəsi və məşğulluq vəziyyəti arasında da ciddi birbaşa əlaqə vardır. Belə ki, təhsil səviyyəsi yüksək olan insanlarda razılıq da yüksəkdir. Eyni zamanda məşğul və sabit gəliri olan respondentlər həyatdan daha razıdırlar.
Alınmış elmi nəticə: Elnara Shafiyeva,Sakhavat Aliyeva, Kamila Kazimova, Yamen Valiyeva, Nigar Nasirova, Terane Babayeva. Psychological nature of the impact of pandemic on the emotional state of the Population in Azerbaijan //Universidad&Sociedad Revista Científica de la Universidad de Cienfuegos. İSSN: 2218-3620
https://drive.google.com/file/d/1nsc29t5y6RBU0X6ckyMoQbFp4gtWZczx/view?usp=sharing

2. **Tədqiqatın mövzusu:** Əcnəbi tələbələrin təhsil aldıqları müddətdə yaşadıqları ölkənin onların psixi sağlamlığına təsiri

Alınmış elmi nəticə haqqında qısa məlumat Məqalədə azərbaycanda təhsil alan çinli və türk tələbələrin nümunəsində xarici tələbələrin təhsil aldıqları müddətdə yaşadıqları ölkənin onların psixi sağlamlığına təsiri məsələləri nəzərdən keçirilmiş, bununla bağlı aparılmış eksperimental-psixoloji tədqiqatın nəticələri şərh edilmişdir.
Müəyyən edilmişdir ki, yad mədəni mühitin subyektiv qavranılması əcnəbi tələbələrin psixi sağlamlığına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərir.
Adaptasiya dövründə yaşayış yerini dəyişmiş tələbələrin öz ölkələrinin mədəniyyəti yeni sosio-mədəni mühitdən nə qədər çox fərqlənirsə, onların təhsil aldıqları ölkənin mədəniyyəti ilə öz ölkələrinin mədəniyyəti arasında subyektiv olaraq qəbul edilən məsafə bir o qədər çox olur və nəticə etibarilə fərdin psixi sağlamlığında müşahidə edilən müxtəlif xarakterli pozuntulara bir o qədər tez-tez təsadüf edilir.
Tədqiqatın nəticələrinin statistik təhlili nəticəsində bəlli olmuşdur ki, əcnəbi tələbələr yeni sosiomədəni mühitə adaptasiya prosesində sosial mühitdən daha çox asılı olur və onlarda həyəcan, aqressivlik, rigidlik, frustrasiya kimi psixoemosional simptomlar daha qabarıq təzahür edir. Bu isə əcnəbi tələbələrin mədəniyyətlərarası adaptasiya prosesində müəyyən maneə və çətinliklərin mövcudluğundan, eləcə də bu maneələrin aradan qaldırılması yollarının kifayət qədər inkişaf etdirilməməsindən xəbər verir.
Alınmış elmi nəticə: Elnara Shafiyeva, Sevinj Allahyarova, Aydan Samandarova, Tarana Babayeva, Sevinj Quliyeva. Influence of the country of residence of foreign students on their mental health during the period of study // Revista de Investigación Apuntes Universitarios. 2022: 12 (4), p. 379-395. ISSN: 2304-0335
https://doi.org/10.17162/au.v12i4.1252

3	**Dərc olunmuş elmi işlərin xarakteristikası**
	3.1. Mövzu üzrə Web of Science bazasına daxil olan Q1-Q4 kvartil reytinqinə düşən beynəlxalq jurnallarda çıxan məqalələr *Müəlliflərin ad və soyadları, jurnalın adı tam şəkildə yazılmalı;Dərc olunmuş, qəbul olunmuş və ya çapa göndərilmişdir kimi göstərilməli;mənbənin **internetdəki linki göstərilməlidir***

Q1 üzrə:

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*
1.	Ashabi G., AhmadianE. Shafiyeva E.	Covid-19 and psychological disorders: From molecular basis to social impacts and therapeutic interventions	Frontiers in Public Health, 19 August 2022, Sec. Public Mental Health, **Web of Science IMPACT FACTOR (2022: 6. 46)**	Çap olunub	https://doi.org/10.3389/fpubh.2022.1000614

Q2 üzrə:

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*

Q 3 üzrə

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*

Q 4 üzrə

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu*	*mənbənin internetdəki linki, İD*

	yazılmalı			*və ya çapa göndə-rildiyi haqqında qeyd*	

Web of Science bazasına daxil olan Q1-Q4 kvartil reytinqinə düşməyən jurnallarda çıxan məqalələr

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*
1.	Shafiyeva Elnara, Murotmusaev Komiljon Buribaevich,Yusupova Shoxruza Shamsiddin	DEVIANT BEHAVIOR: PSYCHOLOGICAL FACTORS OF STUDY	**FRONTLINE SOCIAL SCIENCES AND HISTORY JOURNAL , UK,**(ISSN – 2752-7018) VOLUME 02 ISSUE 03 , Pages: 32-38 , SJIF **IMPACT FACTOR (2021: 5. 376) (2022: 5. 561),** OCLC – 1276789625 METADATA IF – 7.569	Çap olunub	Crossrefdoi: https://doi.org/10.37547/social-fsshj-02-03-04
2.	Elnarə Şəfiyeva, Sevinc Allahyarova, Aydan Səməndərova, Tərənə Babayeva, Sevinc Quliyeva	Influence of the country of residence of foreign students on their mental health during the period of study	Revista de Investigación Apuntes Universitarios. 2022: 12 (4), p. 379-395. ISSN: 2304-0335	Çap olunub	https://doi.org/10.17162/au.v12i4.1252
3.	Elnarə Şəfiyeva Səxavət Aliyeva, Kamilə Kazimova, Yamən Valiyeva,	Psychological nature of the impact of pandemic on the emotional	Universidad and Sociedad, RevistaCientífica de la Universidad de Cienfuegos, Vol.14, s. 3, PP.188—201, junio-2022ISSN:2218-3620 Web of	Çap olunub	https://drive.google.com/file/d/1nsc29t5y6RBU0X6ckyMoQbFp4gtWZczx/view?usp=sharing

	Nigar Nasirova, Təranə Babayeva	state of the population in Azerbaijan	Science, IMPACT FACTOR (2021: 0.3)		
4.	Yamən Vəliyeva. Rəşid Cabbarov, Səxavət Əliyeva, Validə Vəliyeva	The role of emotional effects in providing feedback in learning	Revista de Investigación Apuntes Universitarios 033https://doi.org/10.17162/au.v12i3.1107. 2022	Çap olunub p.188-201	https://apuntesuniversitarios.upeu.edu.pe/index.php/revapuntes/article/view/1107/897

3.2.Mövzu üzrəScopus, ERIH PLUS, Philosopher's Index, Copernicus, Ulakbim, PsycINFO və ya EconLit bazalarına daxil olanjurnallarda çıxan məqalələr

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*
	Yoxdur				

3.3. Mövzu üzrə digər (1-2-ci bənddən fərqli) beynəlxalq jurnallarda çıxan məqalələr

Müəlliflərin ad və soyadları, məqalənin adı, jurnalın parametrləri tam şəkildə yazılmalı;Dərc olunmuş, qəbul olunmuş və ya çapa göndərilmişdir kimi göstərilməli;mənbənin internetdəki linki göstərilməlidir

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*
1.	Rəna Qədirova	Нарративный подход к разрешению межгруппового конфликта: напримере карабахского	Univers Pedagogices,res.Moldova. 2022, nr. 2(74), pp. 60-68.	Çap olunub	https://doi.org/10.52387/1811-5470.2022.2.09

		конфликта.			

3.4.Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının tövsiyə etdiyi yerli elmi jurnallarda dərc olunmuş məqalələr

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*
1.	Elnarə Şəfiyeva, Sevinc Allahyarova, Aydan Səməndərova	Destruktiv ailədaxili münasibətlər uşaqların məktəbli bullinqinə cəlb olunmasına təsir edən amillərdən biri kimi	“Bakı Universitetinin Xəbərlər” jurnalı. Bakı, 2022, № 1, səh: 51-59	Çap olunub	http://static.bsu.az/w1/01%2003%202022%20 g/sosial-1-2022.pdf
2.	Elnarə Şəfiyeva, Sevinc Allahyarova, Aydan Səməndərova	Məktəbli bullinqi iştirak-çılarının psixoloji xüsusiyyətləri	Naxçıvan Müəllimlər İnstitutunun “Elmi Əsərlər” jurnalı. Naxçıvan, 2022, № 1(67), səh: 137-144	Çap olunub	http://www.nmi.edu.az/wp-content/uploads/2022/10/Elmi-%C9%99s%C9%99rl%C9%99r-2022-%E2%84%961.pdf
3.	Elşən Sadıqov	Tələbə gənclərin əmək fəaliyyətinə hazırlığın psixoloji problemləri.	Dil və Ədəbiyyat.Beynəlxalq Elmi-nəzəri jurnal 2(119)2022	Çap olunub	http://philology.bsu.edu.az/az/content/dil_v_dbiyyat_beynxalq_elminzri_jurnal

Digər jurnallarda çıxan məqalələr

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*
1.	Rəna Qədirova, Təranə Babayeva, Aida Mirzəyeva	Qloballaşma şəraitində mədəniyyətlərarası münasibətlərin tədqiqinin bəzi məsələləri	BDU. Sosial və humanitar elmlərin müasir problemləri. Buraxılış №30, II hissə , s.228-230	Çap olunub	http://socialogy.edu.az/az/content/meqaleler_toplusu
2.	Rəna Qədirova, Kərim Kərimli	Психологические особенности конфликтного поведения осужденных женщин	BDU Sosial və humanitar elmlərin masir problemləri. Elmi əsərlər toplusu. Buraxılış №30, III hissə. Bakı, 2022, s159-165	Çap olunub	*http://socialogy.bsu.edu.az/az/content/meqaleler_toplusu*
3.	Elnarə Şəfiyeva, Araz Qədiməliyev	Əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin psixoloji təminatının bəzi aspektləri	Antiterror və təhlükəsizlik problemləri. Elmi-praktik jurnal, №2(2), Bakı, 2022, s.50-56	Çap olunub	
4.	Mirələm Vəliyev, Azər Mustafayev	Məktəbli yaş dövründə Peşəseçmə məsələləri	BDU Sosial və humanitar elmlərin masir problemləri. Elmi əsərlər toplusu. Buraxılış №30, III hissə. Bakı, 2022, səh. 181-188	Çap olunub	*http://socialogy.bsu.edu.az/az/content/meqaleler_toplusu*

5.	İmdad Bayramov	Adları tarixə düşmüş Azərbaycan qadınlarının ugurlu davamçısı Mehriban xanım Əliyeva”	Geoststegiya İSSN N07(70) iyul avqust 2022 Beynəlxalq ictimai-siyasi elmi-nəzəri jurnal	Çap olunub	https://www.geostrategiya.az/pdf/2022/0470.pdf
6.	Emiliya İgidova	Alkoqolizm xəstələrində motivasiya sahəsinin dəyişilməsinin xüsusiyyətləri	BDU Sosial və humanitar elmlərin problemləri. Elmi əsərlər toplusu. N30. (II hissə) 2022. Səh. 218-224.	Çap olunub	http://socialogy.bsu.edu.az/az/content/meqaleler_toplusu
7.	Hacıyeva İlahə	Şəxsiyyətlərarası münasibətlərin kiçik yaşlı məktəblilərin təlim fəaliyyətinin motivasiyasına psixoloji təsiri	Sosial və humanitar elmlərin problemləri. Elmi əsərlər toplusu. N30. (II hissə) 2022. Səh. 235-238	Çap olunub	http://socialogy.bsu.edu.az/az/content/meqaleler_toplusu

2.5. Mövzu üzrə konfrans materialları, konfranslarda çıxışlar

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*Materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndə-rildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*
1.	Elnarə Şəfiyeva, Sevinc Allahyarova, Aydan Səməndərova	Профилактикаб уллинга у подростков	4 th İnternational New York Academic Research Congress. January 15-16, 2022, p.266	Çap olunub	https://drive.google.com/drive/folders/1yW5yoheF8ktS5DNqmHCDFkTcZAKoK9wO
2.	Elnarə Şəfiyeva, Sevinc Allahyarova, Aydan Səməndərova	Влияние семейных взаимоотношений на формирование буллинга у детей	8 th İnternational İstanbul Scientific Research Congress. March 12-13, 2022, p.41-46	Çap olunub	https://drive.google.com/file/d/1bjPBzNOdT53dAnu-Y3gO_qdKjLW7rKPd/view
3.	Elnarə Şəfiyeva, Sevinc Allahyarova, Aydan Səməndərova	Məktəb mühitindəki bullinqin yeniyetmə şəxsiyyətinin formalaşmasına təsir	Sumqayıt Dövlət Universiteti. Qloballaşma şərait6ində müəllim şəxsiyyətinin formalaşmasında pedaqogika və psixologiya elmlərinin yeri və rolu" mövzusunda respublika elmi konfransi. (28-29 aprel, 2022-ci il). Sumqayıt, 2022, № 4, səh: 191-194	Çap olunub	https://www.ssu-conferenceproceedings.edu.az/pdf/pedaqogika2022_4.pdf
4.	Elnarə Şəfiyeva, Kəmalə Ağayeva	Bullinq və beyində gedən dəyişikliklər	5TH INTERNATIONAL CONGRESS ON LIFE, SOCIAL, AND HEALTH SCIENCES IN A CHANGING WORLD FULL-TEXT	Çap olunub	https://drive.google.com/file/d/1KxFinGaCNPmZtPy8AiTXN1zqJYl3Q0xq/view ISBN: 978-605-71461-1-3

			BOOK,EDITORS: PROF. DR. ELNARA SHAFIYEVA, DR. MUHAMMAD SAFDAR BHATTI TUBA FIRAT, MARCH 26-27, 2022, pp.246-249		
5.	İmdad Bayramov	ГОСПОЖА МЕХРИБАН АЛИЕВА - УСПЕШНАЯ НАСЛЕДНИЦА СМЕЛЫХ, ИНИЦИАТИВНЫХ АЗЕРБАЙДЖАНСКИХ ЖЕНЩИН, ИМЕНА КОТОРЫХ ВОШЛИ В ИСТОРИЮ	Proceedings of XII International Scientific and Practical Conference Manchester, United Kingdom 8-10 June 2022 Manchester, United Kingdom 2022UDC 001.1 The 12 th International scientific and practical conference “International scientific innovations in human life” (June 8-10, 2022) Cognum Publishing House, Manchester, United Kingdom. 2022. 91 p. ISBN 978-92-9472-195-2 604-611	Çap olunub	https://sci-conf.com.ua/xii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheska konferentsiya-international-scientific-innovations-in-human-life-8-10- 2022-goda-manchester-velikobritaniya-arhiv/
6.	Azər Mustafayev	Самоубийство как психологическая проблема	Azərbaycan həmkarlar ittifaqları konfederasiyası Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası. Ulu Öndər H.Əliyevin anadan olunmasının 99-cu ildönümünı həsr olunmuş Modernləşmənin prioritet	Çap olunub	https://aesma.edu.az/Post/Details/107

			istiqamətləri: Sosiomədəni və iqtisadi –ekoloji aspektlər beynəlxaq elmi konfransın materialları, 06 may 2022		
7.	Azər Mustafayev	Mədəni identikliyin formalaşmasına psixoloji yanaşma	“Xəzəryanı ölkələrdə multikultural dəyərlər və turizmin inkişafı problemləri” mövzusunda Beynəlxalq elmi konfransının Material-ları Proceedings of the İnternational Scientific Conference on “Multicultural values and development problems of turism in Caspian littoral states”	Çap olunub	https://we.tl/t-08YuPPNJyj
8.	Kazımova Kamilə	Temperament ve xarakterin depressiyaya təsirinin tədqiqinə dair	ELGER ETM. “Çanakkaleden Karabağa Türkün Zaferi” XXXII Beynəlxalq elmi konfrans.	Çap olunub	

3.6.Mövzu üzrə tezislər

1.	Mirələm Vəliyev, Azər Mustafayev	Peşəkar inkişaf və peşəkar fəaliyyətin tədqiqi məsələsinə dair	Elmdə innovasiyalar cəmiyyətin sosial dinamikasının təzahürüdür. Respublika elmi-praktik konfransın materialları.	Çap olunub	*http://static.bsu.az/w22/neshrler/KONFRANS%20%202022-2023YENI+.pdf*

			Bakı, 2022. Səh, 208-211		
2.	Yamən Vəliyeva	Qadın cinayətkarların tipologiyası	SOCRATES JOURNAL 4th İnternational Conference on Education, Management, Economy and Social Sciences.İSTANBUL-TURKEY. APRIL 23-24 ISBN: 978-60573620-5-6. p.14-17	Çap olunub	www.socrateskongresi.org
3.	Yamən Vəliyeva	Психологические аспекты наказания и исправления осужденных	Наука в интерпретации современного образовательного процесса. Сборник научных трудов. Россия, г. Казан.с.104-109	Çap olunub	
4.	Sadıqov Elşən Misirxan oğlu	Tələbə gənclərin peşə motivasiyasını müəyyənləşdirilməsi və onun təhsil motivasiyasına müsbət təsirinin araşdırılması məsələləri.	Ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 99-cu ildönümünə həsr lunmuş (İnsan kapitalının inkişafı və təhsil) mövzusunda Respublika Elmi Konfransı. 5-6 May 2022ci il.	Çap olunub	
5.	Emiliya İgidova	İstedadlı şagirdlərin inkişafi xüsusiyyətləri	GənctədqiqatçılarınRespublikaelmi-praktik konfransının materialları. 20 oktyabr2022-ci il. Səh 131-134	Çap olunub	http://static.bsu.az/w22/neshrler/KONFRANS%20%202022-2023YENI+.pdf
6.	İlahə	Kiçik yaşlı məktəblilərin təlim	ELMDƏ İNNOVASİYALAR CƏMİYYƏTİN SOSIAL	Çap olunub	http://socialogy.bsu.edu.az/az/content/elmi_konfranslar

	Hacıyeva	müstəqilliyinin pedaqoji təminatı	DİNAMİKASININ TƏZAHÜRÜDÜR Gənc tədqiqatçıların Respublika elmipraktik konfransının materialları (20 oktyabr 2022-ci il)		

3.7. Mövzu üzrə monoqrafiya, kitab, dərslik və dərs vəsaitləri

Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı;
Monoqrafiya, kitab, dərslik və dərs vəsaitlərinin çap olunduğu nəşr., ili və səh. göstərilməli;

İmdad Bayramov	Separatizmin etnopsixologiyası	Monoqrafiya Bakı 2022 ADU-nəşriyyatı	2022	s.183	İSBN 978-9952-3-906-8
Kazımova Kamilə Ulduz Qəzvini	Sosial psixologiya	Dərslik. “Füyuzat nəşriyyatı”.	2022	s.583	
Yamən Vəliyeva Gülnarə Hüseynova	Emosiyaların psixologiyası	Dərs vəsaiti. Füyuzat” nəşriyyatı	2022	s.284	http://socialogy.bsu.edu.az/az/content/kitablar

4. Strukturda aparılan elmi seminarlar, konfranslar, dəyirmi masalar (cədvəldə sütun ardıcıllığını dəyişmək olmaz.)

sn	Məruzəçi	Mövzunun adı	tarix	Keçirilmə forması	Səviyyəsi (kafedra, fakültə, BDU, Respublika, Beynəlxalq)	İştirakçıların sayı
1	Kızılelma Tuğba Hüseyin (əyani doktorant)	Posttravmatik stress pozuntusunda psixoterapiyaların rolu	03.10.22	Online (Microsoft Teams)	Kafedra	
2	Seyhan Hakan Osman (əyani doktorant)	Koqnitiv davranış terapiyasının posttravmatik stressdə tətbiqi	03.10.22	Online (Microsoft Teams)	Kafedra	

5. 2022-ci ildə qazanılmış və hazırda davam edən qrant layihələri

sn	Layihənin adı:	Layihənin nömrəsi:	Donor ölkə, təşkilat, müəssisə	Layihənin dəyəri	Layihənin icra müddəti	Mövzu icraçılarının layihədə təmsil olunması	BDU-nun layihədə təmsil olunması

1	Towards a narrative framework for promoting peaceful coexistence in post-war settings: Karabakh		Aİ	17994 AVRO	07.05.2021 30.04.2022	Rəna Qədirova (iştirakçı)	1 nəfər BDU əməkdaşı

6. İxtiraçılıq, patent-lisenziya fəaliyyəti və səmərələşdirici təkliflər

Məlumatlar nümunədə göstərilən qaydada daxil edilməlidir.

Yoxdur

7. Yerli və xarici həmkarlarla əlaqələr

Məlumatlar nümunədə göstərilən qaydada daxil edilməlidir.

1. Psixologiya kafedrasının professoru Elnarə Şəfiyeva: Cızzaq Dövlət Pedaqoji Universiteti (Özbəkistan) Murotmusaev Komiljon Buribaevich, Yusupova Shoxruza Shamsiddin (birgə məqalə)
2. Psixologiya kafedrasının professoru Elnarə Şəfiyeva: Təbriz Universiteti. Ashabi G., AhmadianE. (birgə məqalə)
3. Psixologiya kafedrasının professoru Elnarə Şəfiyeva:Gazi Universiteti.Öğretim Üyesi. Dijital Bağımlılıkla Mücadile Derneği. Genel başkanı (Dijital Bağımlılıkla Mücadile problemi ilə bağlı düzənlənən kongresin redaksiya heyətində iştirak və elmi rəhbəri olduğu doktorantların məruzələrlə çıxışı)
4. Psixologiya kafedrasının baş müəllimi Kamilə Kazımova ElladaGərayzadə. Beynəlxalq kadrlar Akademiyasının fəxri professoru, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent. ELGER BEYNƏLXALQ ELM TƏDRİS MƏRKƏZ. Kars Üniversitesi. Konfranslarda iştirak.
5. Psixologiya kafedrasının baş müəllimi Kamilə Kazımova HasanÇiftçi. Professor, elmlər namizədi. ISARC Yeni dünyada iletişim kongresi. Konfranslarda iştirak.
6. Psixologiya kafedrasının baş müəllimi Kamilə Kazımova YaseminAğaoğlu. İSARC (İnternational Science and Art Research Center). Konfranslarda iştirak.
7. Psixologiya kafedrasının baş müəllimi Kamilə Kazımova DenizEryılmaz. Yaşam Atölyesi Danışmanlık Mərkəzi. Seminarında iştirak.
8. Psixologiya kafedrasının baş müəllimi Kamilə Kazımova SergeyTumashev. ThetaHealing İnstitute of Knowledge. Seminarında iştirak.
9. Psixologiya kafedrasının baş müəllimi Kamilə Kazımova ŞebnemKoral. Seminarında iştirak.
10. Psixologiya kafedrasının baş müəllimi Kamilə Kazımova America Modern Energy Tapping Foundation-ın üzvü.
11. Psixologiya kafedrasının baş müəllimi Kamilə Kazımova American Psychological Associationın üzvü.

12. Psixologiya kafedrasının baş müəllimi Kamilə Kazımova HülyaBingöl. ATSK Psychology Journal redaksiya heyətinin üzvü.
13. Psixologiya kafedrasının baş müəllimi Kamilə Kazımova Ralph Leighton. Education journal-ının redaksiya heyətinin üzvü.
14. Psixologiya kafedrasının baş müəllimi Kamilə Kazımova Amandus Jong Tallo. Web of Science journal-ının üzvü.

8. Tələbələrin və gənc tədqiqatçıların mövzu üzrə elmi-tədqiqata cəlb olunması

Tələbənin və elmi rəhbərin adı, soyadı tam yazılmalıdır.
Layihələr, məqalələr, konfrans materialları olması, onlara aid məlumat göstərilməlidir

1. Sosial elmlər və psixologiya fakültəsinin klinik psixologiya ixtisası üzrə magistrantı (az/b, əyanı), Kəmalə Ağayeva (elmi rəhbər: kafedranın professoru Elnarə İbrahim qızı Şəfiyeva). Bullinq və beyində gedən dəyişikliklər. 5TH INTERNATIONAL CONGRESS ON LIFE, SOCIAL, AND HEALTH SCIENCES IN A CHANGING WORLD FULL-TEXT BOOK,EDITORS: PROF. DR. ELNARA SHAFIYEVA, DR. MUHAMMAD SAFDAR BHATTI TUBA FIRAT, MARCH 26-27, 2022, pp.246-249https://drive.google.com/file/d/1KxFinGaCNPmZtPy8AiTXN1zqJYl3Q0xq/viewISBN: 978-605-71461-1-3
2. Sosial elmlər və psixologiya fakültəsinin Hüquq psixologiyası ixtisası üzrə magistrantı Kərim Kərimli (r/b, əyani) (elmi rəhbər kafedranın professoru Rəna Həmid qızı Qədirova) Психологические особенности конфликтного поведения осужденных женщин, BDU Sosial və humanitar elmlərin masir problemləri. Elmi əsərlər toplusu. Buraxılış №30, III hissə. Bakı, 2022, s159-165 http://socialogy.bsu.edu.az/az/content/meqaleler_toplusu

9. Tələbələrin və gənc tədqiqatçılarınelmi məruzələri (seminarlar, konfranslar, dəyirmi masalar və s. çıxışlar)

Məlumatlar nümunədə göstərilən qaydada daxil edilməlidir.

Yoxdur

10. Mükafatlar və təltiflər haqqında

Məlumatlar nümunədə göstərilən qaydada daxil edilməlidir.

Elmi fəaliyyətə görə. Yoxdur

Digər fəaliyyətə görə 1. Dosent Mirələm Vəliyev.Uzunmüddətli səmərəli elmi pedaqoji fəaliyyətinə, Universitetin ictimai həyatında fəal iştirakına görə fəxri fərman

1. Elnarə Şəfiyeva. Uzunmüddətli və səmərəli fəaliyyətinə, Universitetin ictimai həyatında fəal iştirakına görə fəxri fərmanla təltif olunub

11. Beynəlxalq elmi əlaqələr

Əməkdaşın adı və soyadı tam göstərilməklə, hansı ölkə, şəhər və müəssisədə, hansı məqsədlə, hansı müddədtə olmuşdur.

1. Psixologiya kafedrasının baş müəllimi Kazımova Kamilə, Rusiya Federasiyasının Sankt-Peterburqda yerləşən Bexterev adına Psixiatriya və Nevrologiya Milli Tibbi Tədqiqat İnstitutunda (Национальный медицинский исследовательский центр психиатрии и неврологии им. В.М. Бехтерева www.bekhterev.ru) "Klinik psixologiya" üzrə 2 illik peşəkar yenidənhazırlıq kursu

(профессиональная переподготовка) klinik psixologiya ixtisası üzrə (əyani-qiyabi) . Bütövlükdə tədris planı 2008 saat olmaqla (nəzəriyyə, praktika)

12. Keçirilmiş elmi konfranslar

Adı, səviyyəsi (beynəlxalq ya yerli), keçirilmə tarixi, müddəti, məkan, birgə müəssisələr, iştirakçıların sayı, internet linki göstərilməklə

Yoxdur

13. Elmi kadrların attestasiyası

Adı, soy ad tam yazılmalı, elm sahəsi və ixtisas, attestasiyanın keçirilmə tarixi, məkan, diplom nömrəsi, hansı müəssisə tərəfindən verilmişdir göstərilməlidir.

Yoxdur

14. Dissertant və doktorantlar

Adı, soyad tam yazılmalı, elm sahəsi və ixtisas, elmi rəhbər göstərilməlidir.

1. Əbdülbağıyeva Aydan Rasim qızı (6102.01 Yeniyetmə və uşaq psixologiyası), elmi rəhbər prof. Rəna Qədirova
2. Əliyeva Əsmər Məhərrəm qızı (6117.01 Hüquq psixologiyası), elmi rəhbər dos. Aydan Səməndərova
3. Qurbanova Ülkər Əlövsət qızı (6102.01 Yeniyetmə və uşaq psixologiyası), elmi rəhbər dos. Səxavət Əliyeva
4.Mütəllimzadə Aytən Sabir qızı (6111.01 Şəxsiyyətin psixologiyası), elmi rəhbər dos. Səxavət Əliyeva
5. Şahinzadə Günel Oqtay qızı (6107.01 Ümumipsixologiya), elmi rəhbər prof. Gülnarə Qurbanova
6. Əlizadə Şəbnəm Şükür qızı (6102.01 Yeniyetmə və uşaq psixologiyası), elmi rəhbər prof. Elnarə Şəfiyeva
7. Tolunay Melek Anday (6116.01 Tibbi psixologiya), elmi rəhbər dos.Sevinc Allahyarova
8. Əbilova Narın Möhübbət (6117.01 Hüquqipsixologiya), elmi rəhbər dos. Yamən Vəliyeva)
9. Əliyev İlkin Namid (6116.01 Tibbi psixologiya), elmi rəhbər dos.Sevinc Allahyarova
10. Hüseynzadə Müjgan Vəli qızı (6102.01 Yeniyetmə və uşaq psixologiyası), elmi rəhbər prof. Elnarə Şəfiyeva
11. Əsədova Nəzrin Mirdamət (6107.01 Ümumipsixologiya), elmi rəhbər prof. Gülnarə Qurbanova
12. Nuriyeva Nişan Çingiz (6111.01 Şəxsiyyətin psixologiyası) elmi rəhbər dos. Səxavət Əliyeva
13. Xəlilova Teybə Rauf qızı (6117.01 Hüquqipsixologiya) elmi rəhbər dos. Elnarə Əhmədova
14. Mirzağayeva Reyhan Mirzağa qızı (6102.01 Yeniyetmə və uşaq psixologiyası) elmi rəhbər prof. Elnarə Şəfiyeva
15. Seyhan Hakan Osman (6116.01 "Klinik (tibbi) psixologiya") elmi rəhbər prof.Elnarə Şəfiyeva
16. Kızılelma Tuğba Hüseyin (6116.01 "Klinik (tibbi) psixologiya") elmi rəhbər dos. İmdad Bayramov
17. Alışanlı Aytən İlham qızı (6117.01-"Hüquqi psixologiya") elmi rəhbər dos.Səxavət Əliyeva
18. Cəfərova Şəbnəm Şirvan qızı (6107.01-"Ümumi psixologiya") elmi rəhbər p.ü.f.d. Validə Vəliyeva
19. Hüseynova Səidə Elxan qızı (6116.01-"Tibbi psixologiya") elmi rəhbər dos. Sevinc Allahyarova
20. İbrahimova Şəhla Aqil qızı (6111.01-"Şəxsiyyətin psixologiyası") elmi rəhbər dos. Azər Mustafayev
21. Əliyeva Xanım (6102.01-"Yeniyetmə və uşaq psixologiyası") elmi rəhbər dos. Sevinc Quliyeva

15. Xarici ölkədə işləyən əməkdaşlar

Adı, soy ad tam yazılmalı, elm sahəsi və ixtisas, öklə, şəhər, müəssisə, səbəbi, tarix göstərilməlidir.

Yoxdur

16. Təsərrüfat müqaviləli elmi tədqiqat işləri

Mövzu, tarix, rəhbər, sifarişçi təşkilat, İşin həcmi (min manatla), tətbiq sahəsi və iqtisadi səmərəsi göstərilməlidir.

Yoxdur

17. İstehsalatda tətbiq üçün hazır olan innovasiya məhsulları və yeni texnologiyalar

İcraçı, məhsulun (texnologiyanın) adı, qısa xarakteristika, müqayisəsi, müəllif şəhadətnaməsi, patent, harda tətbiq olunub və ya oluna bilər, gözlənilən iqtisadi səmərə göstərilməlidir.

Yoxdur

18. Bakı Dövlət Universitetinin elmi strukturları ilə əlaqə

1. Psixologiya Kafedrasını Fakültə elmi Şurasında 3 nəfər üzv təmsil edir: Kafedra müdiri, dosent Səxavət Əliyeva, professor Rəna Qədirova, professor Elnarə Şəfiyeva

2. Professor Rəna QədirovaBDU nəzdində FD2.43. Dissertasiya Şurasının üzvü, həmçinin “Sosial psixologiya” ixtisası üzrə dissertasiya şurasının sədr müavinidir.

3.Professor Elnarə Şəfiyeva BDU nəzdində FD2.43. Dissertasiya Şurasının üzvü və həmçininDissertasiya Şurasının nəzdində “Sosial psixologiya” ixtisası üzrə Elmi Seminarın sədridir

4. Dosent Sevinc Quliyeva BDU nəzdində FD2.43. Dissertasiya Şurasının üzvüdür.

S T A T İ S T İ K C Ə D V Ə L

	Sayı
Xarici jurnallarda dərc olunmuş məqalə	6
Yerli jurnallarda dərc olunmuş məqalə	10
Beynəlxalq elmmetrik bazalarda indekslənmiş jurnallarda dərc olunmuş məqalə	1
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının tövsiyə etdiyi yerli elmi jurnallarda dərc olunmuş məqalələr	3
Beynəlxalq səviyyəli elmi konfranslarda çap olunmuş konfrans materialı-məqalə	7
Beynəlxalq səviyyəli elmi konfranslarda çap olunmuş konfrans materialı-tezis	2

Yerli elmi konfranslarda çap olunmuş konfrans materialı-məqalə	1
Yerli elmi konfranslarda çap olunmuş konfrans materialı-tezis	4
Patent (beynəlxalq)	-
Patent (Respublika)	-
Qrant layihəsi (beynəlxalq)	1
Qrant layihəsi (Respublika)	-
Qrant layihəsində iştirak edən əməkdaşlar: 1 nəfər	1
Monoqrafiya	1
Dərslik və ya dərs vəsaiti	2
Proqram, metodik vəsait və metodik tövsiyyə	18

Elmi tədqiqat mövzusunun yerinə yetirildiyi struktur (ETİ –şöbə, fakültə-kafedra, ETM, ETL- adı göstərilməklə**)**

Struktur rəhbəri____________________ Cavadov Rövşən Əli oğlu

Kafedra (şöbə) müdiri ____________________ Əliyeva Səxavət Nəsrəddin qızı

Mövzunun rəhbəri_____________________Əliyeva Səxavət Nəsrəddin qızı

Tarix ____________________

Qeyd:
1.Hər mövzu üzrə ayrıca hesabat təqdim olunmalıdır.
2.Strukturda iki və ya daha çox tədqiqat mövzusu olarsa, doktorantlar haqqında məlumat onlardan biri üçün olan hesabata daxil edilir.
3. Hesabatda cədvəl ardıcıllığını dəyişmək olmaz.
4. Hesabat həm kağız formatda imzalanmış şəkildə, həmdə elektron formada cari ilin noyabr ayının 25-dək Elmi Tədqiqatların Təşkili və Təhlili şöbəsinə təqdim olunmalıdır.

Hesabatı təhvil aldı:
Elmi Tədqiqatların Təşkili və Təhlili şöbəsinin əməkdaşı: ________________________________ *Hesabatın təhvil alındığı tarix:*______________